

شترمرغهای بی خبر و شاهان قاجاری

۶ فروردین ۱۳۹۴ ساعت ۱۱:۴۸

فارغ التحصیلان از فرنگ برگشته که مجدالملک از آنان بنام «شترمرغ» یاد می کند، عمدتاً خودپسندانی از دماغ فیل افتاده بودند که خریدن ناز و کسب رضایت خاطر ملوکانه شان، خود قوزی شده بود بالای قوز و از قضا سرکنگبین صفرا فزود

در بخشهایی از کتاب می خوانیم:

فرستادن محصل به خارج از کشور برای آموختن علوم جدید و آشنایی با پیشرفت بلاد غرب در عرصه های گوناگون که از دوران فتحعلی شاه اندک جانی گرفت با تصویب قانون اعزام محصلان ایرانی به خارج از کشور، در دوران صدارت امیرکبیر گسترش بیشتری یافت. این اقدام امیدی بود بر افزایش بکارگیری تجارب و دانش کشورهای خارجی در راه حل و فصل معضلات و بحران های پیشاروی مملکت. امیدی که گویا دستکم در دوران ناصرالدین شاه راه به جایی نبرده بود. آنچنان که مجدالملک می گوید این مشکل گشایان احتمالی خود به مشکلی بزرگ در ساختار سیاسی ایران تبدیل شدند. بر اساس این روایت، فارغ التحصیلان از فرنگ برگشته که مجدالملک از آنان بنام «شترمرغ» یاد می کند، عمدتاً خودپسندانی از دماغ فیل افتاده بودند که خریدن ناز و کسب رضایت خاطر ملوکانه شان، خود قوزی شده بود بالای قوز و از قضا سرکنگبین صفرا فزود: «شترمرغ های ایرانی که از پطرسبورگ و سایر بلاد خارجه برگشته اند و دولت ایران مبلغ ها در راه تربیت ایشان متضرر شده، از علم دیپلومات و سایر علوم می که به تعلیم آن مامور بودند، معلومات ایشان به دو چیز حصر شده: استخفاف ملت و تخطئه دولت. در بدو ورود، پای ایشان به روی پا بند نمی شود که از اروپا آمده اند و از موجبات اخذ و طمع و بخل و حسد به مرتبه ای تنزیه و تقدیس دارند که همه مردم حتی پادشاه با آن جودت طبع و فراست کذا به شبهه می افتند که آب و هوای بلاد خارجه عجب چیزها از آب بیرون آورده؛ گویا توقف آنجا بالذات مَرَبِّی است و قلب ماهیت می کند.»

در بخشی دیگر آمده است:

«شترمرغ ها» به گفته مجدالملک، چون به سرزمین مادری بازمی گردند منتقد صدر تا ذیلند اما چنان که منصبی در اختیارشان قرار می گیرد نه تنها زبان به کام و شمشیر به نیام بازمی گردانند که به جای حل معضلات به سوءاستفاده از موقعیت و شهرتشان

به عنوان رجال «از فرنگ برگشته» مشغول شده و از این پوشش برای ظلم و تعدی و فساد بهره می‌برند: «این انگورهای نوآورده با نطق‌های متاسفانه، گاه از بخت بد خود اظهار تعجب می‌کنند که از ولایات منظم به این زودی چرا به ممالک بی‌نظم رجعت کرده‌اند... همین که مصدر کار و شغلی شدند به اطمینان کامل که قُبْح اعمال ایشان تا چندی به برکت سیاحت قطعاً اروپا پوشیده است و به این زودی‌ها کسی درصدد کشف بی‌حقیقتی ایشان نیست، بالا دست همه بی‌ترتیبی‌ها برمی‌خیزند.»

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۰۴۷۲/قاجاری-شاهان-خبر-بی-شترمرغها/>